

Република Србија
**КОМИСИЈА ЗА ЗАШТИТУ
КОНКУРЕНЦИЈЕ**
Број: 4/0-03-560/2013-7
Датум: 13.09.2013. године
Београд

Савет Комисије за заштиту конкуренције на основу чл. 22. став 2. и 25. став 5. Закона о заштити конкуренције ("Службени гласник РС", бр. 51/09), Одлуке Савета Комисије о избору председавајућег Савета бр. 1/0-07-591/2013-1 од 13.09.2013. године, члана 192. Закона о општем управном поступку ("Службени лист СРЈ", бр. 33/97, 31/01 и „Службени гласник РС“ бр. 30/2010) и члана 2. став 1. тачка 2. Тарифника о висини накнада за послове из надлежности Комисије за заштиту конкуренције ("Службени гласник РС", бр. 49/2011), решавајући по захтеву привредних друштава: Предузеће за телекомуникације „Телеком Србија“ а.д. из Београда, Таковска бр. 2, чији је законски заступник генерални директор Предраг Ћулибрк и DTM Investments д.о.о. из Београда, Вајара Ђоке Јовановића 40, чији је законски заступник директор Влада Мијаиловић, у предмету појединачног изузећа рестриктивног споразума од забране, на 156. седници одржаној дана 13.09.2013. године доноси

РЕШЕЊЕ¹

I ИЗУЗИМА СЕ ОД ЗАБРАНЕ рестриктивни споразум – Уговор о генералној дистрибуцији одређених услуга и производа Телеком-а Србија а.д., закључен дана 27.06.2013. године између привредних друштава: Предузеће за телекомуникације „Телеком Србија“ а.д. из Београда, Таковска бр. 2 и DTM Investments д.о.о. из Београда, Вајара Ђоке Јовановића 40 .

II ОДРЕЂУЈЕ СЕ ПЕРИОД појединачног изузећа од забране споразума - уговора из тачке I диспозитива овог решења у трајању од 4 (четири) године од дана закључења уговора, односно до 27.06.2017. године.

III УТВРЂУЈЕ СЕ обавеза и **НАЛАЖЕ СЕ** подносиоцима захтева да на име накнаде за издавање овог решења уплате износ од 1.200,00 евра (хиљадудвестотинеевра) у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије важећем на дан уплате на рачун Комисије за заштиту конкуренције бр. 840-000000880668-16 отворен код Управе за трезор, са позивом на број 4/0-03-560/2013-1, у року од седам дана од дана пријема овог решења.

¹ Акт садржи заштићене податке. Заштићени подаци приказани су ознаком [...] или у распону који Комисија сматра одговарајућим начином заштите.

Образложење

Привредна друштва: Предузеће за телекомуникације „Телеком Србија“ а.д. из Београда, Таковска бр. 2 (у даљем тексту: Телеком), чији је законски заступник генерални директор Предраг Ћулибрк и DTM Investments д.о.о. из Београда, Вајара Ђоке Јовановића 40 (у даљем тексту: DTM), чији је законски заступник директор Влада Мијаиловић, поднела су дана 20.08.2013. године Комисији за заштиту конкуренције (у даљем тексту: Комисија), Захтев заведен под бројем 4/0-03-560/2013-1, за појединачно изузеће од забране споразума - Уговор о генералној дистрибуцији одређених услуга и производа Телеком-а Србија а.д. закљученим 27.06.2013. године између наведених привредних друштава (у даљем тексту: Захтев).

С обзиром да Захтев иницијално није био, у свему, поднет у складу са одредбама Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС 51/2009 – у даљем тексту: Закон) и Уредбом о садржини захтева за појединачно изузеће рестриктивних споразума од забране („Службени гласник РС“, бр. 107/2009, у даљем тексту: Уредба) Комисија је наложила подносиоцима захтева да у остављеном року исправе поднесак-Захтев.

Подносиоци Захтева су у остављеном року поступили у свему према налогу Комисије.

Закључком председника Комисије бр. 4/0-03-560/2013-6 од 12.09.2013. године, а на основу образложеног захтева подносилаца захтева, одређена је мера заштите података садржаних у прилогу поднеска бр. 4/0-03-560/2013-1 од 20.08.2013. године.

Чињенице и околности, на којима Комисија заснива своју одлуку у овој управној ствари, утврђене су из следећих поднесака и прилога:

- Предметни Уговор о генералној дистрибуцији одређених услуга и производа Телеком-а
- Изводи из привредног регистра за Телеком и DTM;
- Захтев бр. 4/0-03-560/2013-1 од 20.08.2013. године;
- Анализа Уговора о генералној дистрибуцији Телеком а.д.-DTM д.о.о. у поступку самооцењивања, достављена у прилогу предметног Захтева
- Поступање по налозима Комисије и достава тражених изјашњења

Стране у Уговору су

1) ТЕЛЕКОМ СРБИЈА

Пословно име: Предузеће за телекомуникације „Телеком Србија“ а.д.

МБ: 17162543; ПИБ: 100002887

Законски заступник: Предраг Ћулибрк – генерални директор

делатност: 6110 – кабловске телекомуникације

Регистровано седиште: Таковска 2, Београд, Република Србија

Телеком Србија је акционарско друштво које контролише Република Србија, претежно активно у области телекомуникација. Телеком Србија је основало Јавно предузеће ПТТ саобраћаја „Србија“ као једночлано акционарско друштво крајем маја 1997. године, у поступку структурне и власничке трансформације ПТТ система Србије. Телеком Србија пружа корисницима све врсте фиксних телекомуникационих услуга, услуге преноса података, телематске услуге, услуге

са додатном вредношћу, ISDN услуге, услуге интелигентне мреже, фиксне сателитске услуге, фиксне услуге за коришћење стандарда DECT, услуге Интернета, мултимедијалне услуге, услуге мобилне телефоније, одржавање и поправку телекомуникационих постројења и мреже. Поред споменутих, пословање Телеком-а Србија обухвата и просторно и урбанистичко планирање, пројектовање и градњу телекомуникационих објеката, услуге преноса података, ISDN, ADSL и Frame Relay услуге за пословне системе и бизнис кориснике и услуге директног приступа Интернету, изнајмљивање Интернет портова, telehousing услуге, услуге бесплатног позива, универзалног приступног броја, позива са додатном тарифом и гласања телефоном.

Тренутно, 80% акција Телеком-а Србија је у власништву Републике Србије, уз 20% сопствених акција. Поред тога, Влада Републике Србије поседује право златне акције, на основу које се без њене сагласности не би могле донети одређене одлуке којима се штите стратешки интереси државе. Телеком Србија преко зависних друштава пружа телекомуникационе услуге и у Босни и Херцеговини и Црној Гори.

Повезани учесници

Привредно друштво за одржавање и обезбеђивање објеката, имовине и друге услуге „Телус“ а.д.

Делатност: Пружање услуга одржавања хигијене, пружање услуга физичког обезбеђења, пружање услуга редовног одржавања објеката.

Власничка структура: 100% Телеком Србија а.д.

Друштво не обавља делатност вршења електронских допуна.

Друштво за телекомуникације „Мтел“ д.о.о. Подгорица

Претежна делатност: Бежичне телекомуникације.

Власничка структура: 51% Телеком Србија а.д.; 49% Телекомуникације Р. Српске а.д.

Друштво је на територији Црне Горе, на крају децембра 2011. године, имало процењено тржишно учешће од 24,75%; а на крају фебруара 2012. године - 24,82%.

„Телекомуникације РС“ а.д. Бањалука

Основна делатност: Телекомуникације - делатност пружања телекомуникационе и повезане услужне делатности, тј. пренос гласа, података, текста, звука слике, а обухвата: делатност жичане телекомуникације; делатност бежичне телекомуникације; делатност сателитске телекомуникације; остале телекомуникацијске делатности.

Власничка структура: (према стању датом у годишњем извештају за 2011. годину): 65,01% Телеком Србија а.д.; 10,01% Пензијски резервни фонд а.д. Бања Лука; 5,13% Зептерфонд а.д. Бања Лука; 5,03% Фонд за реституцију Републике Српске а.д. Бања Лука и 14,82% остали акционари.

Процена компаније „Телекомуникације РС а.д. Бањалука је да њено тржишно учешће у области услуга мобилне телефоније у Босни и Херцеговини износи око 40,5%.

Друштво за телекомуникације „HD-WIN“ д.о.о.

Претежна делатност: Кабловске телекомуникације

Власничка структура: 51% Телеком Србија а.д.; 40% Горан Ђаковић; 9% Спортадо Лимитед.

Друштво не обавља делатност вршења електронских допуна.

2) DTM Investments д.о.о.

Пословно име: DTM Investments д.о.о.

МБ:20559853 ; **ПИБ:** 106231417

Законски заступник: Влада Мијаиловић–директор

делатност: 4619 – посредовање у продаји разноврсних производа

Регистровано седиште: Вајара Ђоке Јовановића 40, Београд, Република Србија

Законски заступник, Влада Мијаиловић, оснивач и власник 100% удела у DTM је истовремено и оснивач и власник 100% удела у привредном друштву UNISYS д.о.о. из Београда. Наведено друштво је регистровано у АПР-у под матичним бројем 20503092, са седиштем на адреси Вајара Ђоке Јовановића бр. 40, а овлашћени заступник друштва је Бојан Дорник, директор. Привредно друштво UNISYS д.о.о. се бави дистрибуцијом hardware и software система за дистрибуцију услуга мобилних оператора, услуге приређивача и организатора игара на срећу као и саветовање у поступку постављања и пуштања у рад система, док је регистрована делатност друштва-посредовање у продаји разноврсних производа.

Захтевом бр. 4/0-03-560/2013-1 од 20.08.2013. године, привредна друштва Телеком и DTM су затражила изузеће рестриктивног споразума од забране за Уговор о генералној дистрибуцији одређених услуга и производа Телеком-а Србија а.д. којим се регулишу права и обавезе уговорних страна за послове дистрибуције производа Телеком Србија на територији Републике Србије. Према наводима из захтева, Уговор је исте форме и садржине, као и уговор који је Телеком закључио и спроводи на тржишту за исту врсту посла са привредним друштвом „Центросинергија“ д.о.о, а за које је Комисија донела решење о изузећу рестриктивног споразума од забране бр. 4/0-03-147/2012-18 од 17.07.2012. године.

Предмет Уговора представља успостављање и реализација Система електронске допуне, генерална дистрибуција и продаја услуге допуне prepaid кредита и наплате допуне InoCall кредита Телекома, као и дистрибуција и продаја *PrepaidSIM* картица, картица за допуну, Хало картица, InoCall картица, WLAN картица и промотивних *Prepaid* пакета корисницима на територији Републике Србије по ценовнику и процедурама Телекома. Уговорне стране су у обавези да у свему поступају у складу са правилима рада Система за електронске допуне из Прилога 1 Уговора, којима су ближе утврђени поступци, одговорности и обавезе за техничку и оперативну реализацију електронских допуна преко Терминала на продајним местима. Уговором су дефинисана технолошка решења Система за електронске допуне, процедура инсталације Терминала, продајна места, одговорност у пословању са поддистрибутерима, продајна цена картица, попусти и плаћања, као и други елементи пословне сарадње уговорних страна. Као циљ Уговора означена је оптимизација, рационализација и смањење трошкова пословања успостављањем дистрибутивног система, који би на најбољи начин обезбедио достизање пословних циљева Телеком Србија. Телеком Србија примењује нову пословну и комерцијалну политику, дефинисану у одлукама органа управљања из децембра 2011. године, а која се огледа у директном пословању искључиво са учесницима на тржишту дистрибуције, који испуњавају постављене услове те пословне политике, а који се, између осталог односе и на одређени проценат тржишног учешћа будућег пословног партнера.

Према оцени Телекома, DTM је испунио услове који су предвиђени новом комерцијалном политиком и органи управљања Телекома су однели одлуку о започињању пословне сарадње, односно одобрили закључење предметног уговора, чиме ће се проширити мрежа генералних дистрибутера предметних производа Телекома. Према наводима подносилаца Захтева, предметни Уговор представља уобичајен споразум произвођача и дистрибутера и не садржи одредбе којима се ограничава тржиште у смислу утврђивања уговорне или *de facto* ексклузивне дистрибуције, селективне дистрибуције, трговинског заступања са пренетим трговинским ризиком или друге уговорне форме, која би потенцијално могла бити посматрана као рестриктивни споразум у смислу члана 10. Закона и Уредбе о споразумима између учесника на тржишту који послују на различитом нивоу производње или дистрибуције који се изузимају од забране („Службени гласник РС“ бр.11/2010-у даљем тексту означена као: Уредба о изузећу по категоријама споразума). Уговор садржи специфичне одредбе које се пре свега односе на комерцијалну политику Телекома, као и регулисања односа у складу са општим законским обавезама и специфичних правних прописа везаних за тржиште електронских телекомуникација.

Узимајући у обзир одредбе Уредбе о критеријумима за утврђивање релевантног тржишта („Службени гласник РС“ бр. 89/2009.) и све специфичности производа и услуге мобилне телефоније, Телеком Србија сматра да је релевантно тржиште на којем обавља делатност, а у вези је са предметом Уговора, тржиште пружања услуга мобилне телефоније. Подносиоци Захтева сматрају да, иако се Споразум односи и на дистрибуцију одређених услуга фиксне телефоније (Хало картице и Ino Call картице), дистрибуција услуга фиксне телефоније продајом ових картица има веома мали удео у укупној продаји услуга фиксне телефоније (мање од 1%). Поред тога, дистрибуција Хало картица и Ino Call картица има занемарљив економски значај за уговорне стране у поређењу са дистрибуцијом услуга мобилне телефоније (мање од 1%).

Надаље, подносиоци захтева износе став и оцењују да ни шира, али ни ужа, дефиниција тржишта услуга мобилне телефоније није неопходна, с обзиром да се ефекти споразума огледају на вертикално нижем тржишту дистрибуције одређеног сегмента услуга (prepaid допуна и повезаних услуга мобилне телефоније) које Телеком пружа. Такође се наводи да се услуге фиксне телефоније не могу сматрати адекватном заменом мобилне телефоније, при чему, као основне разлике, наглашавају покретљивост, односно бежични карактер, методе наплате и тарифирања, регулаторне режиме, као и већи број доступних услуга, нарочито код тзв. „паметних телефона“ и нових технологија.

С друге стране, DTM је друштво које је приступно на тржишту развоја техничких могућности за пословање мобилних оператера на тржишту *Prepaid* допуна, као и организације, подршке и развоја самог система дистрибуције до крајњег корисника. Такође, DTM је преко повезаног друштва UNISYS д.о.о. ангажован на плану дистрибуције hardware и software система за дистрибуцију услуга мобилних оператера, услуга приређивачима и организаторима игара на срећу, као и саветовања у поступку постављања и пуштања у рад система. У складу са наведеним, подносиоци Захтева оцењују да је релевантно тржиште за пословање DTM - тржиште пружања услуга дистрибуције производа и услуга мобилних оператера, истраживања и развоја техничких и технолошких решења за пружање *Prepaid* услуге мобилне телефоније.

У погледу географског одређења релевантног тржишта, подносиоци оцењују и предлажу да се као релевантно географско тржиште одреди тржиште Републике Србије.

Према наводима из захтева, учешће Телекома на тако одређеном релеватном тржишту услуге мобилне телефоније износи [између 30-40%] по приходу, односно [између 40-50%] по броју корисника. Друга уговорна страна, ДТМ , на релевантном тржишту има учешће [између 5-10%] по приходу, односно [између 5-10%] по броју корисника. Када је у питању тржишно учешће конкурената на тржишту пружања услуга мобилне телефоније, процењени су тржишни удели: за Теленор – [између 30-40%] (у односу на укупан број корисника) односно [између 40-50%] (у односу на укупни приход); за VIP – [између 20-30%] (у односу на укупан број корисника) односно [између 10-20%] (у односу на укупни приход).

Када је у питању тржишно учешће конкурената на тржишту дистрибуције производа и услуга мобилних оператера, истраживања и развоја техничких и технолошких решења за пружање *prepaid* услуга мобилне телефоније, процењени су тржишни удели: за TelenorDirect – [између 20-30%] (у односу на укупан број корисника) односно [између 40-50%] (у односу на укупни приход); Центросинергија [између 20-30%]у односу на укупан број корисника и [између 10-20%] у односу на укупно остварен приход.

Подносиоци захтева указују на околност да је тржиште на којем је присутно друштво ДТМ изузетно динамично и да подаци о промету оствареном преко дистрибутера нису јавно доступни, већ се дата процена заснива, пре свега, на најбољим расположивим интерним подацима ДТМ, при чему се имала у виду тренутна ситуација на тржишту, значајно учешће Центросинергије у дистрибуцији *Prepaid* пакета мобилне телефоније и других оператера.

Процењујући релевантно тржиште на којем се одражавају ефекти споразума, подносиоци наводе да предметни Уговор производи директне ефекте на тржишту на коме се врши дистрибуција *pre-paid* и осталих услуга и производа „Телеком-а“, али да, истовремено, може произвести индиректне ефекте на повезаним тржиштима, а пре свега на тржишту услуга мобилне *pre-paid* телефоније и на тржишту истраживања и развоја нових технологија за пружање *pre-paid* допуна и других повезаних услуга мобилне телефоније корисницима.

Подносиоци захтева су оценили да је директан ефекат Уговора крајње позитиван у односу на тренутну структуру тржишта дистрибуције *pre-paid* допуна, осталих производа и услуга „Телеком-а“ у каналу продаје преко дистрибутера и поддистрибутера до малопродајних објеката на целој територији Републике Србије, јер је постојећа структура предметног тржишта унифицирана на „примарном нивоу“ велепродаје, а релативно је развијена конкуренција на тржишту под-дистрибутера тренутно јединог генералног дистрибутера. У том смислу ће и увођење новог генералног дистрибутера очекивано имати само позитивне ефекте у смислу могућности приступа производима и услугама „Телеком-а“ и конкуренције између два генерална дистрибутера по параметру цене, услова набавке, плаћања и квалитета дистрибуције и пословања итд.

Даље се у захтеву истиче да се, индиректно, позитивни ефекти увођења новог генералног дистрибутера могу очекивати и на тржишту пружања услуга *pre-paid* мобилне телефоније, пре свега имајући у виду могућност „Телеком-а“ да преко два генерална дистрибутера обезбеди већу покривеност мреже малопродаје, побољша ликвидност и наплативост и тиме обезбеди ресурсе за додатна улагања у развој тржишта мобилне телефоније и обима и квалитета услуга које пружа корисницима. Индиректан позитиван ефекат се очекује и на нивоу улагања у техничко технолошко усавршавање уређаја и мреже за услуге мобилне *pre-paid* телефоније на тржишту

Србије, при чему се има у виду да оба генерална дистрибутера имају развојне капацитете за техничку подршку пословању „Телеком-а“ у овом сегменту.

У вези са условима конкуренције на тржишту на коме се одражавају ефекти споразума, подносиоци су навели да тржиште на коме се одражавају директни ефекти споразума јесте тржиште на коме пословање обавља ДТМ. Реорганизација самог система дистрибуције, према пословној и комерцијалној политици Телеком-а, не утиче на крајње кориснике услуга мобилне телефоније Телеком-а, будући да је Телеком пружалац саме услуге и одговоран за њено извршење. Уговор има директне ефекте искључиво на дистрибуцију pre-paid услуга. Истовремено, увођење новог генералног дистрибутера, који није вертикално интегрисано друштво као Центросинергија², створиће, на страни поддистрибутера и малопродајних објеката, предуслове за избор од кога, под којим условима и на који начин ће обављати набавку услуга и производа Телеком-а, а ради испуњења свих очекивања корисника услуге мобилне телефоније Телеком-а.

Према датим проценама, на тржишту дистрибуције pre-paid допуна тренутно је активно више од педесет привредних друштава. Телеком је пре увођења првог генералног дистрибутера имао дистрибутивне уговоре са значајним бројем купаца у велепродаји, а након увођења првог генералног дистрибутера, са *de facto* ексклузивитетом у том тренутку, они који су наставили пословање, наставили су га са статусом поддистрибутера у директном уговорном односу са Центросинергија д.о.о. као добављачем.

Подносиоци су навели да на тржишту дистрибуције pre-paid допуна и других производа и услуга мобилних оператера не постоје правне ни друге препреке за улазак. Улазак на тржиште оцењују као слободан и зависан од успостављања пословног партнерства са оператерима и пословног интереса сваког од постојећих три мобилна оператера. У том смислу је, код оператера, већ успостављен одређени систем дистрибуције, а који је и отворен у делу и обиму у ком је, сагласно њиховим пословним политикама, потребан оператерима.

Подносиоци наглашавају да увођење ДТМ на тржиште, као другог генералног дистрибутера, свакако утиче на повећање intra-brand конкуренције на тржишту велепродаје pre-paid допуна и осталих производа и услуга Телеком-а, али да постојећи дистрибутер, Центросинергија, у том смислу има значајно већу пословну и финансијску снагу. Даље се наводи да се конкурентска предност ДТМ-а, а која је битна и за пословање Телеком-а, огледа у постојању савременог технолошког система за дистрибуцију као и даљим поступцима на плану развоја, одржавања и унапређивања постојећих решења. С друге стране, ДТМ има значајно мању тржишну снагу као дистрибутер искључиво pre-paid допуна и осталих производа и услуга који нема и своје малопродајне објекте.

Привредно друштво Телеком, увођењем новог генералног дистрибутера, очекује даљу реализацију усвојене комерцијалне политике и пословне сарадње са дистрибутерима који имају финансијски, стручни и техничко-технолошки капацитет да подрже даљи развој пословања и повећање промета Телеком-а у сегменту pre-paid допуна и осталих производа и услуга мобилне телефоније. Додатно се оцењује да ће, увођењем новог генералног дистрибутера, бити омогућена и већа покривеност pre-paid допунама и осталим предметним производима Телеком-а

---

² Центросинергија са повезаним учесницима на тржишту унутар исте групе, који се сматрају једним учесником на тржишту, послује и преко малопродајних објеката типа киоск.

на целој територији Републике Србије, као и већа финансијска стабилност и ликвидност предметног тржишта. Подносиоци такође оцењују да ће увођење још једног генералног дистрибутера, који ће истовремено улагати у техничко-технолошки развој мреже и уређаја који су неопходни за брз, неометан и потпун приступ и комуникацију са Телеком терминалима, свакако имати позитиван ефекат и на пословање малопродајних објеката и квалитет услуга који пружају крајњим корисницима. Исто тако биће омогућена и боља координација и организација маркетиншких активности, те већа учесталост и додатне промотивне погодности намењене крајњим корисницима на целој територији Србије.

У погледу ефеката на потрошаче на релевантном тржишту, који ће настати применом предметног Уговора, подносиоци су навели да ће смањење трошкова Телеком-а имати директне погодности по саме кориснике, што се пре свега огледа у могућности смањења цена услуга или побољшаних услова набавке одређеног броја производа и услуга у одређеним временским интервалима. Додатно, могући утицај на цене pre-paid допуна и осталих производа и услуга Телеком-а може имати за последицу и снижење цене производа других мобилних оператера, услед очекиване реакције конкурената. Даље, поново је истакнуто да ће увођење новог генералног дистрибутера, који може да понуди нова техничка и технолошка решења, свакако имати позитиван ефекат на квалитет услуге, за коју се очекује да са временом буде боља и бржа за кориснике, уз истовремену доступност корисницима на што већем броју малопродајних места. Подносиоци захтева оцењују да би постојање само једног, вертикално интегрисаног велепродавца који је учесник и на тржишту малопродаје, могло произвести последице, односно сметње у смислу доступности услуге на малопродајним местима свих заинтересованих купаца, а што у дужем временском периоду може имати значајне ефекте и на оцену квалитета услуге за кориснике Телеком мобилне мреже.

Подносиоци захтева оцењују да је суштински неопходно, ради остваривања циљева Споразума, односно оптимизације и смањења трошкова пословања у области дистрибуције предметне робе и услуга и успостављања јединственог трансакционог центра за електронске допуне, вршити дистрибуцију преко ограниченог броја дистрибутера. Постојећи систем дистрибуције, који је већ био предмет оцене Комисије у 2012. години, ни у чему се не мења, осим што се уводи још један генерални дистрибутер, а на основу оцене Телекома о испуњености услова и критеријума утврђене пословне и комерцијалне политике.

Према оцени подносилаца Захтева, Уговор у члану 6, ставови 3. и 6, члану 10. ставови 3. и 5. тачка 4), и члану 16. садржи одредбе које би се могле окарактерисати као одређивање цена купцу у даљој продаји, будући да је дефинисано да:

- ДТМ врши допуну pre-paid кредита искључиво у минималним/максималним износима утврђеним важећим одлукама Телеком-а;
- Уговором се утврђују цене које ДТМ мора наплаћивати крајњим корисницима за картице за допуну, Хало картице, InoCall картице и WLAN картице, везујући их за износ апоенске вредности означен на самој картици;
- Уговором се утврђују цене које ДТМ мора наплаћивати крајњим корисницима за SIM картице и промотивне pre-paid пакете, као и промотивне одлуке везано за исте, везујући наведено за ценовник, односно пословну политику Телеком-а.

Подносиоци Захтева износе став да претходно наведено ограничење, које је већ било предмет оцене Комисије у поступку којим је оцењиван споразум Телекома и Центросинергије, не

представља рестриктивну одредбу која по свом садржају и последицама које производи, није у вези са циљем и предметом самог споразума. Односно, ово ограничење не представља рестриктивну одредбу због које предметни Уговор не би могао бити изузет од забране у складу са одредбама Закона. Исто тако, Комисији се указује на битне околности да уплате-цене које плаћа крајни потрошач морају одговарати номиналним износима у чијој вредности ће Телеком и пружити уплаћену услугу. У том смислу ни генерални дистрибутер, а ни каснији учесници у дистрибутивном ланцу, не могу да «надограде» цену коју дефинише Телеком као пружалац услуге, односно не могу крајњем потрошачу наплатити већу цену од вредности услуге коју ће Телеком пружити. Из свих ових разлога, према оцени подносилаца Захтева, а који су прихватљиви и за Комисију, ове уговорне одредбе не представљају облик забрањеног одређивања цене у даљој продаји.

Подносиоци Захтева затражили су од Комисије да донесе решење о изузећу рестриктивног споразума од забране, за предметни Уговор, на период од четири (4) године.

Оцена Комисије

Оцењујући испуњеност услова за изузеће предметног Уговора од забране, Комисија је, поред раније наведене документације, имала у виду и све околности утврђене у поступку окончаном решењем бр. 4/0-03-147/2012-18 од 17.07.2012. године, којим је одобрено појединачно изузеће од забране рестриктивног споразума - Уговора о генералној дистрибуцији одређених услуга и производа Телеком-а Србија а.д., закљученог дана 20.12.2011. године између привредних друштава „Телеком Србија“ и „Центросинергија д.о.о.“ из Београда. Наведеним решењем одобрено је појединачно изузеће од забране на период од четири године, уз констатацију да се на страни Центросинергије ствара *de facto* ексклузивитет у дистрибуцији Телеком производа, а да ће такво стање трајати све до увођења новог/нових дистрибутера. Иако је Комисија тада оценила да је увођење новог/нових генералних дистрибутера будућа и неизвесна околност, мада је управо од те околности зависило до када ће трајати успостављени *de facto* ексклузивитет Центросинергије, било је оцењено да критеријуми и услови, постављени у тада новој пословној и комерцијалној политици Телеком-а, ипак дају реалне могућности да неки од поддистрибутера, или чак нови учесник на тржишту, испуни услове за закључење истог уговора о генералној дистрибуцији са Телекомом. Тада је оцењено, што управо доказује и предметни Уговор, да овако конципирана пословна политика Телекома, па чак ни закључење уговора, у том тренутку, са само једним генералним дистрибутером, нужно не значи искључење конкуренције, већ напротив може представљати стимуланс за остале учеснике да, унапређујући своје пословање, достигну тражене стандарде и испуне услове за закључење уговора о генералној дистрибуцији.

У предметном поступку Комисија је утврдила да је Телеком оценио да и привредно друштво DTM испуњава услове постављене пословном и комерцијалном политиком у сегменту пословања Телеком-а које је и предмет Уговора о чијем се појединачном изузећу од забране одлучује у овој управној ствари, те да закључење предметног уговора представља укључивање још једног генералног дистрибутера у систем дистрибуције предметних производа Телекома, поред већ постегећег генералног дистрибутера-Центросинергије.

Предметни Уговор је исти у погледу садржаја одредби којима се регулише однос уговорних страна, са Уговором о генералној дистрибуцији који је Телеком закључио са Центросинергијом,

а који је био предмет раније оцене Комисије, на начин како је претходно наведено у овом образложењу.

У погледу одређења тржишта на коме су учесници у споразуму активни, као и у погледу тржишта на коме се одражавају ефекти самог споразума, за Комисију су прихватљиви наводи подносилаца захтева. Исто тако оцењено је да процена тржишног учешћа, како учесника у споразуму, тако и њихових конкурената, у довољној мери одсликава стање и односе на релевантном тржишту.

У конкретном случају, Комисија је оцењивала да ли предметни споразум доприноси унапређењу производње и промета, подстицању техничког или економског напретка, при чему потрошачима обезбеђује правичан део користи, а под условом да учесницима на тржишту не намеће ограничења која нису неопходна за постизање циља споразума, односно да не искључују конкуренцију на релевантном тржишту или његовом битном делу.

Оцењујући предметни Уговор са становишта испуњености услова из чл. 11. Закона у погледу - доприноса унапређењу производње и промета, односно подстицању техничког или економског напретка, за Комисију је прихватљива оцена и образложење подносиоца захтева да ће примена предметног Уговора имати позитиван утицај на пословање Телеком и унапређење процеса дистрибуције, повећање броја малопродајних објеката са понудом предметних производа Телеком-а и побољшање услова, начина и квалитета пружања услуге купцима. Унапређење промета би могло уследити уз стварање могућности закључења повољнијих услова набавке Телеком производа, већу покривеност наплатних система и доступност услуге. Поддистрибутери, односно малопродавци ће имати могућност избора извора снабдевања предметним производима, иако за сада између само два генерална дистрибутера, што, у односу на досадашњи период од увођења првог генералног дистрибутера, значи квалитативни помак ка већем степену конкуренције на релевантном тржишту. Околност, према констатацији у предметном Захтеву, да DTM располаже модерним software системима, наводи на закључак да би унапређење дистрибуције створило могућност за позитиван допринос развоју програмских система и подизању технолошког развоја тржишта.

Оцењујући испуњеност услова из чл. 11. Закона по коме споразум мора потрошачима обезбедити правичан део користи, за Комисију је прихватљиво образложење и оцена подносиоца захтева у погледу укупних ефеката предметног уговора на потрошаче на релевантном тржишту, у којој се констатује да исти не производи негативне ефекте на штету потрошача. Применом предметног Уговора обезбеђује се увођење intra-brand конкуренције и на нивоу генералне дистрибуције, а у погледу предметних услуга и производа Телеком-а. с обзиром на то да је до сада привредно друштво Центросинергија била једини генерални дистрибутер. Такође, као и код закључења првог уговора о генералној дистрибуцији, реално је очекивати даље смањење фиксних трошкова пословања и других трошкова који настају приликом пружања предметне услуге. Јачањем intra-brand конкуренције, на овом нивоу дистрибуције, ствара се реална могућност за повољније услове набавке и пословања за малопродавце, што крајњим потрошачима може омогућити брз и несметан приступ већем броју продајних места. Јачање intra-brand конкуренције на описан начин ће, такође, имати позитиван ефекат и на даље јачање inter-brand конкуренције Телеком-а и његових конкурената.

Након свеобухватне анализе предметног захтева и уговорне документације, Комисија је оценила да предметни уговор не намеће учесницима на тржишту ограничења која нису неопходна за

постизање циља споразума, односно да се самим закључењем и спровођењем предметног споразума не искључује конкуренција на релевантном тржишту или његовом битном делу.

Комисија је оценила да је подносилац захтева у довољној мери аргументовао и доказао испуњеност Законом прописаних услова за појединачно изузеће предметног рестриктивног споразума од забране, а сагласно овој оцени одлучено је као у ставу I диспозитива овог Решења.

На основу одредбе члана 60. став 2. а у вези са чланом 12. став 3. Закона, одлучено је као у ставу II диспозитива овог Решења, при чему је Комисија имала у виду све чињеничне наводе подносиоца захтева, своје оцене донете на основу свеобухватне анализе предметне уговорне документације, тржишну снагу учесника у споразуму на тржиштима на којима тренутно послују и очекиване ефекте на тржишту на коме ће доћи до реализације предметног уговора.

Сагласно члану 60. став 5. Закона и члану 2. став 1. тачка 2. Тарифника о висини накнада за послове из надлежности Комисије за заштиту конкуренције ("Службени гласник РС", бр. 49/2011) одлучено је као у тачки III диспозитива овог Решења. Констатује се да су подносиоци захтева доставили доказ о извршеној уплати износа накнаде у складу са Тарифником (уплата износа од 1.200,00 ЕУР у динарској противвредности извршена 11.09.2013. године) чиме су извршили налог из тачке III диспозитива.
